Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2017–2018

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1963

Vragen van het lid **Van den Hul** (PvdA) aan de Minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de ongelijke kansen voor kinderen met een migratieachtergrond in het Nederlandse onderwijssysteem* (ingezonden 22 maart 2018).

Antwoord van Minister **Slob** (Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media) (ontvangen 30 april 2018).

Vraag 1
Bent u bekend met het rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), waaruit blijkt dat Nederland slecht scoort op het gebied van gelijke kansen in het onderwijs?[1] [2]

Antwoord 1
Ja. De conclusies die in het meegezonden artikel worden getrokken, deel ik niet.

Vraag 2
Herkent u het beeld dat kinderen met een migratieachtergrond minder vanzelfsprekend omhoog doorstromen in het onderwijs? Zo ja, wat zijn volgens u de oorzaken hiervan in Nederland?

Antwoord 2
Het rapport «The Resilience of Students with an immigrant background. Factors that shape well being» is gebaseerd op de data die zijn verzameld in het kader van het OESO Programme for International Student Assessment (PISA). PISA is het grootste internationaal vergelijkende onderzoek naar de prestaties van leerlingen in onderwijsstelsels in de wereld en geeft inzicht in de prestaties van vijftienjarige leerlingen in inmiddels 71 landen (35 OESO-lidstaten en 36 partnerlanden) op het gebied van lezen, wiskunde en natuurwetenschappen.
Voor het onderzoek naar de mate waarin het leerlingen met een migratieachtergrond lukt om succesvol te zijn in het onderwijs is niet alleen gekeken naar «academisch succesvol zijn», maar ook naar sociale en emotionele veerkracht

[1] http://content1b.omroep.nl/urishieldv2/l27m3e4912971c3c1080005ab11331000000.2aa29ab0a7a680c1a04fc00179cf92d8/nos/docs/2032018oecd.pdf
[2] https://nos.nl/artikel/2223470-veel-ongelijkheid-in-het-onderwijs-het-is-echt-vijf-voor-twaalf.html

ah-tk-20172018-1963
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2018

en motivatie. Volgens de PISA-definitie zijn leerlingen waarvan beide ouders in het buitenland zijn geboren tweede generatie allochtonen en eerste generatie allochtonen als zij zelf in het buitenland zijn geboren (derde generatie allochtone leerlingen worden in dit onderzoek niet meegenomen). In Nederland is ruim 58 procent van de leerlingen met een migratieachtergrond academisch veerkrachtig. Dat percentage is hoger dan het OESO- en het EU gemiddelde. Nederland komt daarmee binnen de OESO op de tiende plek en binnen de EU op de zevende plaats. Daarbij is het gemiddelde percentage tweede generatie academisch veerkrachtige leerlingen hoger (61,4 procent) dan het percentage eerste generatie leerlingen (48,7 procent). Op het gebied van sociale en emotionele veerkracht scoren Nederlandse leerlingen met een migratieachtergrond zelfs het hoogst. Ruim 73 procent is sociaal veerkrachtig en ruim 84 procent toont emotionele veerkracht. In Nederland is 42,5 procent van de leerlingen met een migratieachtergrond op alle drie de gebieden veerkrachtig, Nederland komt hiermee binnen de OESO op de tweede plaats. Op het gebied van motivatie presteert Nederland onder het gemiddelde van de OESO, maar dat geldt ook voor leerlingen zonder migratieachtergrond.
Het omvangrijke rapport bevat nog veel meer data die inzicht bieden in het welbevinden en de prestaties van leerlingen met een migratieachtergrond. Zo zijn de verschillen tussen tweede generatie leerlingen met een Marokkaanse of Surinaamse achtergrond en autochtone leerlingen niet significant en die tussen Turkse en autochtone leerlingen wel en zijn leerlingen met een migratieachtergrond vaker en veelvuldiger betrokken in sociale activiteiten dan autochtone leerlingen.
Leerlingen met een migratieachtergrond hebben soms meer hindernissen te overwinnen dan autochtone leerlingen. Uit een secundaire analyse door Cito naar kansengelijkheid op basis van de PISA 2015 data blijkt dat de mate van toegang tot voorwaarden voor succes nauwelijks verschilt voor de verschillende groepen leerlingen in Nederland. De verschillen in PISA scores tussen groepen leerlingen met of zonder immigratieachtergrond en met een andere thuistaal zijn gecontroleerd voor andere variabelen zeer klein of zelfs afwezig. Verschillen tussen leerlingen met een lagere of hogere economische-, sociale-, sociale en culturele status blijven echter ook gecontroleerd voor andere variabelen substantieel.
Daarom wordt binnen het programma «Gelijke kansen binnen het onderwijs» ingezet op het vormen van lokale en regionale coalities voor gelijke kansen, samengesteld uit partijen binnen en buiten het onderwijsveld. Op dit moment zijn er 28 Lokale Gelijke Kansen Allianties (GKA's) tot stand gebracht. Het streven is het aantal lokale allianties de komende jaren uit te breiden naar minimaal 50 gemeenten.
Ook op rijksniveau wordt de samenwerking versterkt. Met het Ministerie van SZW trekken we binnen de lokale structuur gezamenlijk op voor het terrein onderwijs-arbeidsmarkt en armoedebeleid. Met VWS gaan we verkennen hoe we met de combinatie van sport, gezonde levensstijl en onderwijs gelijke kansen van jonge mensen kunnen vergroten.
Om de kansen van leerlingen te vergroten is dit schooljaar gestart met doorstroomprogramma's die tot doel hebben om de overgangen in het onderwijs voor leerlingen met een sociaaleconomische achterstand soepeler te laten verlopen. Onder regie van het NRO wordt onderzoek uitgevoerd naar de implementatie van de doorstroomprogramma's.

Vraag 3
Wat is uw reactie op de aanbeveling uit het rapport, dat er meer moet gebeuren om kinderen met een migratieachtergrond gelijke kansen te geven? Welke maatregelen gaat u hiertoe treffen?

Antwoord 3
Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 4
Wat is uw reactie op de suggestie om brede brugklassen te creëren waardoor leerlingen zeker twee jaar de tijd krijgen om te laten zien wat ze kunnen?

Antwoord 4
Sommige leerlingen hebben er baat bij om zo snel mogelijk op een bepaald (school-)niveau les te krijgen, terwijl andere leerlingen juist baat hebben bij één of twee jaar uitstel. Voor de ene groep leerlingen zijn homogene brugklassen (bijvoorbeeld een havo-brugklas) daarom het meest geschikt, terwijl de andere groep leerlingen het voortgezet onderwijs beter in een breder samengestelde brugklas (bijvoorbeeld een havo-/vwo-brugklas) kunnen beginnen. Mijn ambitie is dat voor (nagenoeg) elke leerling in Nederland «op fietsafstand» de gelegenheid bestaat om in een brede brugklas in te stromen. De afgelopen jaren is gebleken dat dit bijna overal in Nederland mogelijk is. Om structureel een regionaal of lokaal dekkend aanbod van (brede) brugklassen te waarborgen, brengt DUO het brugklasaanbod van alle scholen in beeld. Mocht op basis hiervan blijken dat er lokaal of regionaal «witte vlekken» op de kaart zijn, kan hierop gericht worden gehandeld.

Vraag 5
Welke gevolgen hebben dit onderzoek en de bijbehorende aanbevelingen volgens u voor de voorgenomen herverdeling van onderwijsachterstandsmiddelen, die in sommige grote steden voor een forse korting op het budget dreigt te leiden?

Antwoord 5
Dit onderzoek heeft geen gevolgen voor de voorgenomen herverdeling van de onderwijsachterstandsmiddelen. Dit kabinet investeert structureel € 170 miljoen extra in het onderwijsachterstandenbeleid in gemeenten, zodat het aanbod van voorschoolse educatie aan kinderen met een risico op een onderwijsachterstand kan worden uitgebreid. De herverdeling wordt gebaseerd op een nieuwe indicator van het CBS, waarmee de risico's van kinderen beter in beeld worden gebracht. De indicator houdt rekening met het opleidingsniveau van de ouders, het land van herkomst van de ouders, de verblijfsduur van de moeder in Nederland en mogelijke schuldsanering van de ouders. Door ingebruikname van deze indicator zal er sprake zijn van een betere verdeling van de middelen, zodat ieder kind met een risico op een onderwijsachterstand de kans kan krijgen om zich vanaf jonge leeftijd goed te ontwikkelen.